

U 79/2022 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om förordningsförslag om fastställande av särskilda bestämmelser för samarbetsprogrammen 2014–2020 som får stöd från det europeiska grannskapsinstrumentet och inom målet Europeiskt territoriellt samarbete, efter avbrott i programets genomförande

Enligt 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag till förordning (KOM(2022) 362 slutlig) av den 22 juli 2022 samt en promemoria om förslaget.

Ändringsförordningen avses träda i kraft i brådskanie ordning. Därför överlämnades den 19 september 2022 först en E-utredning (E 110/2022 rd) om förslaget som koordinerats inom statsrådets samordningssystem.

Statsrådets skrivelse innehåller inga nya ståndpunkter i förhållande till E-utredningen.

Helsingfors den 13 oktober 2022

Näringsminister Mika Lintilä

Konsultativ tjänsteman Petri Haapalainen

13.10.2022

STATSRÅDETS SKRIVELSE TILL RIKSDAGEN OM KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM FASTSTÄLLANDE AV SÄRSKILDA BESTÄMMELSER FÖR SAMARBETSPROGRAMMEN 2014–2020 SOM FÅR STÖD FRÅN DET EUROPEISKA GRANNSKAPSTRUMENTET OCH INOM MÅLET EUROPEISKT TERRITORIellt SAMARBETE, EFTER AVBROTT I PROGRAMMETS GENOMFÖRANDE

1 Bakgrund

På grund av Ryska federationens militära aggression mot Ukraina har genomförandet av programmen för samarbete vid de yttre gränserna störts och unionens östra regioner har mottagit människor som flytt undan kriget.

Genomförandet av de gränsöverskridande programmen för samarbete med Ryssland 2014–2020 har avbrutits. Programmen slutförs mellan de övriga deltagande länderna tack vare det lagstiftningsförslag (COM(2022) 362 final) som kommissionen lämnat i påskyndat förfarande. Förslaget till förordning stöder även de program som genomförs med Ukraina och Moldavien.

Kommissionen föreslår att ändringarna godkänns i brådskande ordning så att man avviker från den behandlingstid på 8 veckor som reserverats för de nationella parlamenten.

På grund av den brådskande situationen lämnades först en E-utredning (E 110/2022 rd) om förslagen som koordinerats inom statsrådets samordningssystem.

2 Huvudsakligt innehåll

I kommissionens förslag föreskrivs riktade ändringar av lagstiftningen för 2014–2020 som i första hand beror på de avbrott som Rysslands aggression mot Ukraina har orsakat för genomförandet av programmen och på konsekvenserna i unionens östra regioner men även på COVID-19-pandemins utdragna inverkan.

Kommissionens förslag gäller sammanlagt 13 gränsöverskridande samarbetsprogram (ENI CBC) och två transnationella program som under 2014–2020 har finansierats från unionens grannskapsinstrument ENI. För Finlands del handlar det om tre program för samarbete vid de yttre gränserna som genomförts med Ryssland (Kolarctic, Karelia och Sydöstra Finland-Ryssland ENI CBC) och om Interreg Östersjöprogrammet.

Kommissionen föreslår att kravet enligt den nuvarande regleringen om gränsöverskridande effekter och partnerskap för åtgärder som finansieras från programmen ska slopas. Det gör det möjligt att slutföra projekten inom programmen för samarbete vid de yttre gränserna utan de ryska samarbetspartnerns medverkan. Det föreslås även att den så kallade samordnande stödmottagaren inte ska ha skyldighet att handla på hela projektpartnerskapets vägnar. Likaså föreslås det att kravet på att finansiering betalas ut endast till den samordnande stödmottagaren slopas.

Förslaget omdefinierar programmens återkravsprocess, vilket inbegriper projektaktörernas, förvaltningsmyndighetens och medlemsstaternas ansvar i situationer med avbrott i programverksamheten.

Förslaget innehåller även flexibilitet för de samarbetsprogram som genomförs med Ukraina och Moldavien. Det föreslås att EU:s medfinansiering för program som genomförs med dessa länder höjs till 100 procent och att åtgärderna riktas till att bistå de människor som flytt undan kriget.

3 Förslagets rättsliga grund och förhållande till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Förslaget baseras på artiklarna 178, 209.1 och 212.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut om antagande av förslaget fattas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet (beslut med kvalificerad majoritet).

Artiklarna 209.1 och 212.2 i EUF-fördraget är den rättsliga grunden för det europeiska grannskapsinstrumentet, medan artikel 178 i EUF-fördraget är den rättsliga grunden för europeiskt territoriellt samarbete (Interreg). Enligt artikel 209.1 ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om de åtgärder som krävs för att genomföra politiken för utvecklingssamarbete och som kan gälla fleråriga program för samarbete med utvecklingsländer eller program med tematisk inriktning. Unionen ska i enlighet med artikel 212 samarbeta med andra tredjeländer än utvecklingsländerna i ekonomiskt, finansiellt och tekniskt hänseende. Europaparlamentet och rådet ska besluta om tillämpningsförfordningar för Europeiska regionala utvecklingsfonden i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén.

För kommissionen föreslås inte någon överföring av befogenheter.

Statsrådet anser att den rättsliga grunden är korrekt. Enligt statsrådet handlar förslaget om ett korrekt dimensionerat och riktat undantag till användningen av medel från det europeiska grannskapsinstrumentet och sammanhållningspolitiken som är nödvändigt för att åtgärda de avbrott i genomförandet av programmen som beror på Rysslands militära aggression och sörja för rätts säkerheten för de myndigheter i medlemsstaterna som förvaltar programmen. Statsrådet anser att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen och subsidiaritetsprincipen.

4 Förslagets konsekvenser för Finland

Förslagen har inte några konsekvenser för åtagandebemyndigandena enligt EU:s budget, eftersom inga ändringar föreslås i betalningstaken för den finansiering som beviljas de operativa programmen ur fonderna under programperioden 2014–2020.

Förslagen har inte några konsekvenser för budgeteringen av programmedlens nationella andel i Finland.

Kommissionens förslag till förordning gör det möjligt att slutföra de program för samarbete vid de yttre gränserna som genomförts vid gränsen mellan Finland och Ryssland under programperioden 2014–2020 utan de ryska samarbetsparternas medverkan.

5 Övriga medlemsstaters ståndpunkter

Medlemsstaterna understöder godkännandet av förordningsförslagen i enlighet med kommissionens förslag.

6 Den nationella behandlingen och behandlingen i Europeiska unionen

Behandling av den tidigare utredningen E 110/2022 rd:

Skriftligt förfarande i sektionen för regional- och strukturpolitik (EU4) som är underställd kommittén för EU-ärenden 15–16.9.2022.

I Europaparlamentet diskuteras förslaget i utskottet för utrikesfrågor (AFET). Förslaget behandlas i ett påskyndat förfarande och Europaparlamentet antar sannolikt sin ståndpunkt i plenum den 17 oktober 2022.

Förslaget har behandlats i rådets arbetsgrupp den 8 september 2022 och godkännandet av förslaget understöddes i Coreper den 21 september. Rådet har beredskap att godkänna Europaparlamentets ståndpunkt utan ändringar om Europaparlamentet antar kommissionens förslag som sådant.

Ändringarna av förordningen avses träda i kraft så fort som möjligt under slutet av 2022.

7 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet kan godkänna kommissionens förslag.

Statsrådet vill säkerställa att konsekvenserna av Rysslands aggression mot Ukraina för de finländska aktörer som deltagit i programmen vid de yttre gränserna är så små som möjligt och att programmen för 2014–2020 kan slutföras på ett kontrollerat sätt.

Statsrådet anser att det är viktigt att unionen vidtar gemensamma åtgärder för att bistå de krigsflyktingar som behöver hjälp på grund av Rysslands aggression mot Ukraina och för att stödja Ukraina och Moldavien.